

Klimatdemonstranterna i Paris kräver handling, inte bara ord. FOTO: MAL LANGSDON/REUTERS

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon beskrev förhandlingarna i Paris som de svåraste och mest komplicerade han varit med om.
FOTO: JACKY NAEGELEN/REUTERS

Temperaturmålet mötets främsta arv

BARA BÖRJAN Att ambitionen höjdes från max 2 till 1,5 graders uppvärmning kommer sannolikt att bli Parismötets främsta arv. Ändå är det nya avtalet, där förhandlingarna gick in i sista rondan på lördagskvällen, bara början på en lång klimatresa, skriver SvD:s Jenny Stiernstedt.

KOMMENTAR

JENNY STIERNSTEDT

PARIS Det är som om det hade blåst upp till den perfekta stormen – klimatmötet i Paris tog plats i en på alla sätt lysande dramaturgi.

År 2015 ser ut att bli det varmaste året någonsin. Och globalt har vi just nått 1 grads uppvärmning.

Samtidigt blir klimatförändringarna allt mer synliga. Förhandlare på konferensområdet Le Bourget pekar på allt från

bränderna i Indonesien till regnet i Storbritannien.

Ovanpå det vilar förväntningar som skruvats upp under flera år. Mötet har kallats det viktigaste någonsin för människan och 2015 utsetts till ödesår för klimatet. Och i bakgrunden finns de dödliga attackerna som ägde rum i den franska huvudstaden för bara några veckor sedan.

Vad gör Parismötet i det läget?

Lyfter blicken och skärper temperaturmålet. Det under senaste åren nästan allena-rådande målet på max 2 grader kompletteras nu med en skrivning om att "ansträngningar" ska göras för att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader.

Det är mötets största överraskning och kommer sannolikt att bli dess främsta arv.

– Den här texten markerar en historisk vändpunkt, sade mötets ordförande, Frankrikes utrikesminister Laurent Fabius, i ett av alla storslagna uttalanden som gjordes när avtalet presenterades.

Vad betyder då målet på 1,5 grader i praktiken?

FAKTA

Vägen till Paris

1990 påbörjades förhandlingar om att instifta en klimatkonvention sedan klimatet blivit en påtaglig realitet under 1980-talet. Konventionen antogs sedan 1992.

1995 inleddes årliga förhandlingar om ett klimatavtal, vilket två år senare ledde fram till det första klimatavtalet, Kyotoprotokollet.

2000, i Haag, strandade förhand-

lingarna och i början på 2001, sedan George Bush tillträtt som president hoppade USA av protokollet helt och hållet.

2005 trädde slutligen Kyoto-

protokollet i kraft, många år försenat och då nästan överspelat eftersom världen hade förändrats radikalt jämfört med 1990-talet. Länderna som hade åtaganden enligt Kyoto stod nu bara för en

Den som vill vara krass kan utan problem argumentera för att avtalet redan blivit omsprungen av det som kallas verkligheten.

Till att börja med går att konstatera att vetenskapen dömer målet på 1,5 grader som i det närmaste omöjligt att uppnå. Redan nu, menar många forskare, har vi koldioxid i atmosfären som motsvarar en ytterligare uppvärmning på åtminstone 0,5 grader – dold bakom ett slags tröghet i systemet och partiklar i luften som kylar jorden.

Å andra sidan – med de närmare 200 löften världens länder lämnat in och som ligger knutna till avtalet, beräknas jorden ganska snart bli närmare 3 grader varmare. Men också här finns tecken på att verkligheten kan ha klivit med raskare steg än många beslutsfattare – nu på ett mer uppmuntrande sätt.

Enligt klimatplanerna kommer utsläppen av koldioxid att fortsätta att öka fram till 2030. I veckan släpptes dock (högst preliminära) siffror som visar att de redan kan ha börjat plana ut – en sisådär femton år tidigare än vad politikerna vågat hoppas på.

Självklart har klimatförhand-

larna inte missat att liggande löften är åt fanders för svaga för jordens bästa. Just därför anses en av Parismötets främsta framgångar vara de femåriga cykler för regelbunden granskning och uppdatering av ländernas klimatplaner, som bland andra EU och Sverige krigat sig till i avtalet.

Att det faktiskt kan gå ganska fort när resultaten börjar rulla på visar erfarenheter från förra stora klimatavtalet, Kyotoprotokollet. År 2000 sattes det svenska utsläppsmålet till minus 2 procent för perioden 2008–2012 (jämfört med 1990). När summeringen skulle göras hade Sverige minskat utsläppen med 16 procent.

Den gången protesterade myndigheter och näringsliv hej vilt när riksdagen skulle fatta beslut om klimatmål. Nu är det i stället företagen som försöker pusha politikerna till djärvare ambitioner.

Är det något de senaste två veckorna i Paris visat är det just på den väldiga kraft som finns utanför förhandlingsrummens väggar – ute i verkligheten. I dag byggs det hållbara samhället underifrån, med städer, organisa-

tioner och privata investerare i täten. Har de rätt att kräva något från politikerna så är det en tydlig riktning.

Att resurser finns råder ingen tvekan om och tur är det. Dagens utmaning handlar inte bara om att finna en väg till det förnybara, det handlar också om att hjälpa de länder som redan drabbas av det förändrade klimatet.

Stämningen var i går smått euforisk på det knarrande mässgolvet i Le Bourget. Men hur domen kommer att falla över det just avslutade mötet är naturligtvis alldeles för tidigt att säga.

En sak tycks dock alla överens om: Paris är bara början på den klimatresa som kanske äntligen kan få lite luft under vingarna.

Jenny Stiernstedt bevakar klimat och politik i SvD. Läs fler texter av henne på SvD.se/av/jenny-stiernstedt

LÄS MER

För tidigt att säga att jorden är räddad, säger Åsa Romson (MP).
Nyheter sid 11